

ҚАЗАҚСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫ
ҚАРЖЫ МИНИСТРЛІГІ

МИНИСТЕРСТВО
ФИНАНСОВ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

010000, Нұр-Сұлтан қаласы, Мәңгілік Ел даңғылы 8, 4-кіреберіс
тел.: +7 (7172) 75-04-71, 75-04-89, факс: 75-03-52
administrator@minfin.gov.kz

010000, город Нур-Султан, проспект Мәңгілік Ел, 8, подъезд 4
тел.: +7 (7172) 75-04-71, 75-04-89, факс: 75-03-52
administrator@minfin.gov.kz

№ _____

**Қазақстан Республикасы
Парламенті Мәжілісінің
депутаттарына
«Ақ жол» ҚДП**

Құрметті депутаттар!

Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі (бұдан әрі - Министрлік), мобильдік аударымдарға қатысты 2021 жылғы 4 наурыздағы № ДЗ-88 сұрау салуды қарастырып, келесіні хабарлайды.

Банк өнімдерін дамыту есебінен қолма-қол ақша айналымының басым бөлігі қолма-қол ақшасыз ортаға көшті. Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің деректері бойынша 2019-2020 жылдар кезеңінде қолма-қол ақшасыз транзакциялардың саны 2,4 еседен астамға өсіп, 35,3 трлн.теңгеге жеткен, төлем карталарын пайдалана отырып қолма-қол ақшаны алу көлемінің 2015 жылғы 89,6% - дан 2020 жылдың қорытындысы бойынша 32,6% - ға дейін қарқынды төмендеуі байқалады.

Жедел аударымдардың енгізілуімен банк секторы жеке тұлғалардың мобильді қаржылық операцияларға қол жетімділігін жақсартты және кеңейтті. Сонымен қатар, тек жеке тұлғалар арасындағы транзакцияларға арналған жедел аударымдар кәсіпкерлік қызметте кеңінен қолданыла бастады.

Ал банк Банк Шартының талаптарына сәйкес ¹ клиент Шот пен Картаны кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыру мақсатында пайдаланбауға міндеттенеді.

Осылайша, бұл банктік қызмет нақты айналымдарды жасыруға мүмкіндік беретін және көлеңкелі айналымдардың дамуына ықпал ететін құрал ретінде қолданылады.

Мемлекет тарапынан бизнесті жайлы дамыту үшін барлық жағдай жасалған, шамамен 1,2 млн. микро және шағын бизнес субъектілері үш жылға табысынан салық төлеуден босатылған және тексеруге үш жылдық мораторий қолданылады.

¹ Төлем картасы және Kaspi Bank АҚ-ның ағымдағы шотына қызмет көрсетуге қосылу шарты kaspi.kz сайтында орналастырылған

Бұл ретте, мораторий қолданылған кезеңде бизнес тарапынан барлық қолданыстағы заңнамалық нормалардың адал орындалуы күтілді.

Төлемнің осы түрін пайдалана отырып, жосықсыз кәсіпкерлер тарапынан кассалық чектер берілмейді (2020 жылы 17 мыңнан астам шағым түскен), салық есептіліктерінде айналымдар көрсетілмейді, аударымдар тауарларды өткізу немесе қызметтерді көрсету кезінде оған қатысы жоқ немесе бизнес субъектілері ретінде тіркелмеген үшінші тұлғалардың атына келіп түседі, нәтижесінде Қазақстан Республикасы Салық кодексінің, «Тұтынушылардың құқықтарын қорғау туралы» Қазақстан Республикасы Заңының және Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің нормалары бұзылады.

Аударымдардың коммерциялық мақсаттарда кеңінен таралуына байланысты Министрлік Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкімен, Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігімен, Қазақстан қаржыгерлерінің қауымдастығымен және екінші деңгейдегі банктермен бірлесіп қолданыстағы тетікті сақтай отырып, мобильдік аударымдарды жеке және кәсіпкерлік мақсаттарға бөлу жөніндегі функционалды заңнамалық реттеу және іске асыру мәселелерін пысықтауда.

Бүгінгі таңда бірқатар ұсыныстар мен заңнамалық бастамалар анықталды:

- кәсіпкерлік қызметке арналған жеке шотты пайдалану;
- олар бойынша мәліметтерді Мемлекеттік кірістер органдарына беру (Қазақстан Республикасы Салық кодексінің POS-терминалдар бойынша мәліметтерді беру² жөніндегі қолданыстағы нормасына ұқсас);
- «мобильді төлемдер» ұғымының анықтамасы»;
- кәсіпкерлік қызметке арналмаған шоттарды пайдалана отырып, ең жоғары ықтималдықпен табыс алу белгілерін анықтайтын тәуекелдерді басқару жүйесін әзірлеу.

Жоғарыда көрсетілген бастамалар салықтың жаңа түрі болып табылмайды және салық есептіліктерінде және салықтарды төлеуде мәліметтердің дұрыс және толық көрсетілуіне бағытталған. Бұл ретте, болжанып отырған шаралар жеке тұлғалардың жеке мақсаттардағы аударымдарына әсер етпейтінін атап өтеміз.

2020 жылы тиісті заңнамалық актілерге енгізілген осы түзетулер қолдау тауып, банк секторымен келісілді. Ағымдағы жылдың қаңтарында «Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы (Салық кодексі)» Қазақстан Республикасының Кодексіне түзетулер Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрлігінде салық салу мәселелері жөніндегі жұмыс тобының отырыстары аясында талқыланып, қабылданды, ілеспе заңнамалық актілерге түзетулерді қарау жоспарлануда.

Жосықсыз кәсіпкерлерді анықтау мақсатында тәуекелдерді басқарудың болжамды жүйесінен басқа, дәлелдеу базасының кешені жиналатын болады. Мысалы, сауда объектісінің сөресінде аударымдарды қабылдау туралы

---

² ҚР Салық кодексінің 24 бабының 19) тармақшасы

ақпараттың болуы және телефон нөмірін көрсету, сатушы аударымды алу және фискалдық чекті бермеу фактілері туралы тұтынушылар тарапынан келіп түсетін шағымдардың болуы, ұзақ уақыт бойы кассалық тәртіптің төмендеуі, Мемлекеттік кірістер органдарының талаптары мен ұсынымдарын бірнеше рет елемей. Мұқият талдау қорытындысы бойынша осындай тұлғалардың атына бұзушылықтарды өз бетінше жою үшін хабарламалар жіберілетін болады.

Сонымен қатар, кейбір банктер қажетті сервистерді іске асыруға кірісті, Kaspi bank АҚ жеке кәсіпкерлерге арналған Kaspi pay мобильді қосымшасын әзірледі, онда сатып алушылар қолданыстағы Kaspi қосымшасы арқылы QR кодты сканерлеу арқылы төлем жүргізеді. Өткен жылдың қыркүйек айынан бастап 2021 жылдың 30 наурызына дейін белсенді серіктестер саны 62 мың кәсіпкерді құрады, ағымдағы жылдың соңғы айында 11 мыңнан астам жеке кәсіпкерлер қосылды, транзакция көлемі 65 млрд.теңгені және аптасына 15 млрд. теңгеден астам соманы құрады. Шамамен 3 млн. банк клиенттері төлемдерді әзірленген қосымша арқылы жасады.

Осылайша, жоспарланған түзетулер жеке тұлғалардың, адал салық төлеушілердің жеке аударымдарын қозғамайды және салық мониторингін жүргізу кезінде тиімділікті арттыруға, Қазақстан Республикасы заңнамасының нормаларын сақтауға және салық төлеуден жалтарудың алдын алуға бағытталған.

Бұл ретте, ауыртпалықсыз енгізу мақсатында аталған түзетулер мен оларды іске асыру мерзімдері міндетті түрде бизнес қоғамдастықпен талқыланатынын атап өтеміз.

Құрметпен,
Министр

Е. Жамаубаев

орын. А. Нұрахметова
тел. 709855

ҚАЗАҚСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫ
ҚАРЖЫ МИНИСТРЛІГІ

МИНИСТЕРСТВО
ФИНАНСОВ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

010000, Нұр-Сұлтан қаласы, Мәңгілік Ел даңғылы 8, 4-кіреберіс
тел.: +7 (7172) 75-04-71, 75-04-89, факс: 75-03-52
administrator@minfin.gov.kz

010000, город Нур-Султан, проспект Мәңгілік Ел, 8, подъезд 4
тел.: +7 (7172) 75-04-71, 75-04-89, факс: 75-03-52
administrator@minfin.gov.kz

№ _____

Депутатам
Мажилиса Парламента
Республики Казахстан
ДПК «Ак жол»

Уважаемые депутаты!

Министерство финансов Республики Казахстан (далее - Министерство), рассмотрев запрос от 4 марта 2021 года № ДЗ-88 касательно мобильных переводов, сообщает следующее.

За счет развития банковских продуктов практически большая часть наличного оборота перешла в безналичную среду. По данным Национального Банка Республики Казахстан за период 2019-2020 годы количество безналичных транзакций выросло более чем в 2,4 раза и достигло 35,3 трлн.тенге, наблюдается стремительное уменьшение объема обналаживания средств с использованием платежных карт с 89,6% в 2015 году до 32,6% по итогам 2020 года.

С введением мгновенных переводов банковский сектор улучшил и расширил доступ лиц к мобильным финансовым операциям. Вместе с тем, мгновенные переводы, предназначенные исключительно для транзакций между физическими лицами, начали повсеместно использоваться в предпринимательской деятельности.

Тогда как, согласно условиям Договора Банка ³ клиент обязуется не использовать Счет и Карту в целях осуществления предпринимательской деятельности.

Тем самым данный банковский сервис используется как инструмент, позволяющий сокрыть реальные обороты и способствует развитию теневых оборотов.

Со стороны государства созданы все условия для комфортного развития бизнеса, порядка 1,2 млн. субъектов микро- и малого бизнеса освобождены от

³ Договор присоединения к обслуживанию платежной карты и текущего счета АО Kaspi Bank размещен на сайте kaspi.kz

уплаты налогов с дохода на три года и действует трехлетний мораторий на проверки.

При этом в период действия моратория со стороны бизнеса ожидалось добросовестное исполнение всех действующих законодательных норм.

Используя данный вид платежа, со стороны недобросовестных предпринимателей не выдаются кассовые чеки (за 2020 год поступило свыше 17 тысяч жалоб), не отражаются обороты в налоговых отчетности, переводы поступают в адрес третьих лиц, которые на момент реализации товаров или оказания услуг не имеют к нему отношения или не зарегистрированы в качестве субъектов бизнеса, в итоге нарушаются нормы Налогового кодекса Республики Казахстан, Закона Республики Казахстан «О защите прав потребителей» и Гражданского кодекса Республики Казахстан.

В виду широкого распространения переводов в коммерческих целях, Министерством совместно с Национальным Банком Республики Казахстан, Агентством Республики Казахстан по регулированию и развитию финансового рынка, Ассоциацией финансистов Казахстана и банками второго уровня отрабатываются вопросы законодательного урегулирования и реализации функционала по разделению мобильных переводов на личные и предпринимательские цели, сохраняя действующий механизм.

На сегодня определен ряд предложений и законодательных инициатив:

- использование отдельного счета, предназначенного для предпринимательской деятельности;
- передача сведений по ним в органы государственных доходов (по аналогии действующей нормы Налогового кодекса Республики Казахстан⁴ по передаче сведений по POS-терминалам);
- определение понятия «мобильных платежей»;
- разработка системы управления рисками, определяющей с максимальной вероятностью признаки получения доходов с использованием счетов, не предназначенных для предпринимательской деятельности.

Вышеуказанные инициативы не являются новым видом налога и направлены на правильность и полноту отражения сведений в налоговых отчетности и уплате налогов. При этом отмечаем, что предполагаемые меры не коснутся переводов физических лиц в личных целях.

В 2020 году данные поправки в соответствующие законодательные акты поддержаны и согласованы банковским сектором. В январе текущего года поправки в Кодекс Республики Казахстан «О налогах и других обязательных платежах в бюджет (Налоговый кодекс)» обсуждены и приняты в рамках заседаний рабочей группы по вопросам налогообложения в Министерстве национальной экономики Республики Казахстан, планируется рассмотрение поправок в сопутствующие законодательные акты.

В целях выявления недобросовестных предпринимателей, помимо предполагаемой системы управления рисками, будут собираться комплекс доказательной базы. К примеру, наличие на прилавке торгового объекта

---

⁴ п.п.19) ст. 24 Налогового кодекса РК

информации о приеме переводов и указание номера телефона, наличие жалоб поступающих со стороны потребителей о фактах получения продавцом перевода и не выдачи фискального чека, снижение кассовой дисциплины в течение длительного времени, многократное игнорирование требований и рекомендации органов государственных доходов. По итогам тщательного анализа, в адрес таких лиц будут направлены уведомления для самостоятельного устранения нарушений.

Наряду с этим, некоторые банки уже приступили к реализации необходимых сервисов, АО Kaspi bank разработал мобильное приложение Kaspi Pay для индивидуальных предпринимателей, где покупатели проводят оплату посредством сканирования QR кода через действующее приложение Kaspi. С сентября прошлого года по 30 марта 2021 года количество активных партнеров составило 62 тысячи предпринимателей, за последний месяц текущего года присоединилось более 11 тысяч индивидуальных предпринимателей, объем транзакций составил 65 млрд.тенге и свыше 15 млрд. тенге в неделю. Порядка 3 млн. клиентов банка совершили платежи посредством разработанного приложения.

Таким образом, планируемые поправки не затрагивают личные переводы физических лиц, добросовестных налогоплательщиков и нацелены на повышение эффективности при проведении налогового мониторинга, соблюдение норм законодательства Республики Казахстан, и предотвращение ущерба от уклонения от уплаты налогов.

При этом отмечаем, что в целях безболезненного внедрения, указанные поправки и сроки их реализации будут в обязательном порядке обсуждены с бизнес сообществом.

С уважением,
Министр

Е. Жамаубаев

